

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΩΣ Ο ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΜΕ ΜΙΑ ΔΙΚΗ

Πώς γιορτάζαν στα 1841 ο Θ. 'Ορφανίδης και είφιλοι του την 25 Μαρτίου. Οι συμβολικές εικόνες και τὸ συμπέσι. Ὁ ἀστυνόμος Τσίνας και οἱ κατάσκοποι του. Μία διαταγή τοῦ γραμματέως τῆς δικαιοσύνης Πάικου. Οἱ πανηγυριστὰι στὸ δικαστήριο. Ὁ 'Ορφανίδης κατὰ τὴν ἀπολογία του. Ἐμμέτρος! Ἐνάμιον μὴνα στὸ Μαντρεσι!

ΡΙΣΜΕΝΟΣ δὲν θὰ πύσσει ποτὶ κανεὶς διὸ πανηγυρισμὸς τῆς ἑθνικῆς ἐστῆς ἐνὸς λαοῦ ἐλευθέρου, σὲ πρὸς ἡμέτερον, μορφοῦσε τὸ ὄχημα τοῦ δικαστηρίου καὶ σὲ τὴν φυλακὴν ἀνθρώπων ποὺ ἐφρόντιζαν γὰρ τὸν πανηγυρισμὸν αὐτὸ, μὲ ὅλα τὰ ἐξελίξιμα τοῦ πατρῷου τοῦτος. Καὶ ὅμως τὸ περίεργον αὐτὸ νεμερτικὸν συνέβη πρὸ ἑτῶν τὸν τόπον μὲς μ' ἄξιζε φυσικὰ ἔν κώπῃ τὰ σὰς τὸ διηγηθῆσαν μὲ ὅλας τὰς λεπτομέρειας, ἐπειδὴ εἶνε σεναὶ συνδεόμενα μὲ τὴν φιλοσοφικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐκείνης καὶ μὲ τὸ ποιητικὸν ἔργο ἐνὸς ἀπὸ τῶν μεγαλειωτέρων ποιητῶν μας, τὴν ἀληθοσύντην Θεόδ. 'Ορφανίδη. Τὸ ἐπεισόδιον λοιπὸν αὐτὸ εἶνε σὺν ἄρχῃς τὸ 1841 καὶ ἦτος τοῦ ἐλπίθ, ὅπως εἶπαμε, ὁ ποιητὴς καὶ ποιητικὴς ποταμὸς τῆς βυζαντινῆς σὲ Πανεπιστήμιον, Θεόδωρος 'Ορφανίδης.

Τις λεπτομέρειας τοῦ περιήργου αὐτοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς ἐπιτηθῆς μας ἐφάρτις πύσσει ἀπὸ ἕνα πολὺ σπάνιον φυλλάδιον ἡμέρες μὲ δεκάτῃ σελίδος, πρὸ τὸ τόπος καὶ τὴν ἐπιλογομένην ἐκείνου τὸν καιρὸν ὁ ἴδιος ὁ 'Ορφανίδης. Τὸ φυλλάδιον ἔχει τὸν τίτλον: *Τὰ κατὰ τὴν ἐστῆν τῆς 25ης Μαρτίου, ἐπὶ κατὰ τὴν διάνη τὸν ἐξεστῆσαν ταύτην καὶ ἔμμετρος ἀπολογία Θεοδώρου 'Ορφανίδου*, καὶ εἶτε τυπωμένη σὲ τυπογραφίον Ἀγαθὴ Τύχη, σὲ 1841.

Ἡ χρῆσις νεολογίᾶς λοιπὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὲ εἶσι περὶ τὴν Θ. Ὀρφανίδη ἐξήλεπεν, διὰ κατὰ τὴν βανουτιμένην ἐστῆν τῆς 25ης Μαρτίου, δὲν γίνονταν μεγαλοπρεπὴς πανηγυρισμὸς καὶ ἐκείνη ὥρα μὲς εἰς αὐτὸν ἔπαυον οἱ κερβερώδεις, ἀποστάσεις οὐ μὲς συγκαταφάσκει τὸν τὸν ἐστῆσαν ταυτιὰ τὴν ἐπιτηθῆ ἐκείνη, μόνον τὸν διὰ συνεστῆσαν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν οἱ εἶσι ποὺ ἀναφέρω ἐν νοτίσασιν ἕνα μεγάλο σπῆτι, τὸ φησὶ γράψαν καὶ τὸ στέλλον μὲ κατὰλλήλους καὶ συμβολικὰς εἰκόνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Σὲ ὅστις αὐτὸ συγκαταφάσκει ἡμετέρος κατὰ τῆς ἑθνικῆς ἐστῆς καὶ νεμερτικῆς, ἔστῆσαν καὶ μὲ μιστὸν ὄχημα, τὴν ὅστις καταρτίσει πύσσει ὁ περιωτεροῦ μοῦστον: φῆς εἰς τὴν περὶ Ἀ. Μαλανθίνο. Στὰ συμπέσιον ὅμως αὐτὸ ἐξέφανοντο καὶ λόγοι οἱ ὅσῃς ἐθῆσαν καὶ τὴν Κερβερώδεις καὶ τὸς Βυζαντινοὺς ἀποστασιακούς τοῦ 'Θεῶνος, τοῦς «μισοδράκους», ὅπως τοῦς λέγοντες, οἱ ὅσῃς ἦσαν πολὺ λίγον σηματοῦθες ἐστῆς νεμερτικῆς παρῆσες. Ὅλ' αὐτὰ ὅμως γίνον ἀφορμὴ μὲ δοτὴ ἀμοιβῆς διαταγῆ στὴν ἀστυνομία καὶ ἐπιληπτικῆς κερβερώδεις τὸ γέμισον τὸν νεμερτικὸν ποταμὸν. Γιὰ τὴν ἐπιληπτικὴν τὸν ἐστῆσαν ὅσῃς ἀχρησιμοποίησαν οἱ «μοσφιθῆς» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἱ ὅσῃς ἐθῆσαν λεπτομερτικῆς ἀναφορὰ καὶ τὸν κερβερώδεις ἀσῆμ τῆς συνεστῆσαν, σὲν τότε διετυθῆ τῆς χωροφυλακῆς τοῦτον.

Τὴν τύχη τῆς 25 Μαρτίου τοῦ 1841, ὁ Τσίνας ἐστῆσαι χωροφυλακὸς σὲ σπῆτι ποὺ εἶχε ἐνομοσπῆσὶ γὰ τὴν ἐστῆν γὰ τὸν κατασχῆσαν ἐνα τζαγκαριώμενον πλοῖον, τὸ ὅσῃς, ὅπως τὸν εἶχαν ἀναφέρει, δὲν εἶχε τιμὸν καὶ ἐμβολίσει τὸ κακοδιοκοῦμενον καὶ κακοκυβερνώμενον Ἑλληγ. Κράτος. Ὁ 'Ορφανίδης ὅμως μᾶς λέγει, ὅτι τὸ πλοῖον εἶχε ἐτόσον μέγα πηδάλιον, ὅσῃς ἂν ὑπετίθειτο ἐν ἡλίον, ἡδυνάτο τῆς δι' αὐτὸν τὸ τυρῶλον ὅλους τοῦς κατασκόπους καὶ τοῦς κατῆλους ὑπονεργούς ὅλον τὸν κόσμον...

Οἱ χωροφυλακῆς ἦσαν ἐν τούτοις τὴν εἰκόνα καὶ εἶσι πλέον σενάλοσαν ἐκ τῶν πανηγυριστῶν τὸν Σ. Α. Κρίνον, ὁ ὅσῃς ἔφερε μάλιστα ἀντίστασι, γρηνοκοπήσας ἐνα χωροφύλακα! Ὅταν εἶνε γρηνοτὸ τὸ πρῶτον στῆν πορτεῦσαν, οἱ πολιτικῆς ἀγανατισσῆσαν φοβερά. Τότε πύσσει μεγάλη ἀδίκη ἡ χωρὶς καμμὶα σχεδὸν ἀσοφίᾶ, σὲ τῆς τῶν Κρίνον καὶ μάλιστα ἀνήμερον τῆς ἐθνικῆς ἐστῆς. Ἐξ ἄλλου οἱ νεοοἱ πανηγυριστὰι ἐδικαιοῦμενοι γὰ τὴν κατάσχεσι τῆς εἰκόνας, τζαγκαρίσαν ἐνα ἄλλο πλοῖον, μέσο εἰς μεγαλειωτικὴν τριμῆμα, μ' ἀκόμη ἐνα κρηγὸν πύσσει σ' ἐνα ἀμπελί, ἐναν ἀλλοσοῦδωμένο Ἑομῆ, ἐνα κρηγὸν Ἑλληνα κ. ἄ.

Στὸ μεταξύ οἱ Θ. 'Ορφανίδης, Κ. Ἡλιακόπουλος καὶ Κωνσ. Ἀντωνιάδης πύσσει καὶ ἀναγράσαν σὲν Εἰσαγγελεῖα τὴν προσημῆ κακοπρῆστικὸν τοῦ Κρίνον καὶ πύσσει ἐναν τὸν ἐλευθερωσὺν τὴν ἄλλη μέρα τὸ πορτί.

Ἀλλὰ τὸ πρῶτον δὲν ἐτραπητῆς ἔως ἐξῆς. Ὁ ὑπονεργὸς τὸν ἔσοπερτικὸν Θεοφῆ, ἐδῆσαι διαταγῆ μὲ δικαιοτῆ τὸ σπῆσιον διὰ τῆς βίας καὶ μὲ πύσσει τῆς εἰκόνας. Ὁ Τσίνας πύσσει μὲ τοῦς χωροφυλακῆς ὅπως ἐκτελέσει τὴν διαταγῆ. Ὅταν ὅμως εἶδαν τὸν ἄσῆμον ποὺ μᾶς εἶδοντα ἐκεἶ, κρηγὸν φρόνιμο καὶ φύγον ἤησα.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Γρημμάτιος τῆς Δικαιοσύνης Πάικος ἔμαθε ὅσα εἶχαν γίνῆ τῆς ἐστῆς ἀξῆσας, ὅσῃς διαταγῆ σὲν Εἰσαγγελεῖα μὲ κρηγὸν «αὐστηρὰν» κατὰ τὸν *συναβθῆσαν ἀνάκριτον*.

Ἐπειδὴ δὲ σὲ κάθε ὑπόθεσι, ποὺ γίνετο ἀνάκρισι κατ' ἄνω τεραν προσαγῆν, ἐθῆσαι καὶ πύσσει ἀνεξάντηλη ὅλη κατηγορία, καὶ ἐβῆσαν διὰ τὴν 13 Οκτωβρίου οἱ κρηγὸν Α. Μαλανθίνο, Σ. Α. Κρίνος, Πάικος, Ἀντωνιάδης, Θ. Γ. Ὀρφανίδης, Σ. Παναγιώτου, Χ. Ἡλιακόπουλος, Χ. Ματσοῦκας, Γ. Ματσοῦκας, Ἄθανασόπουλος, Κωνσ. Ἀντωνιάδης, Γ. Πετριωτῆς, καὶ Κ. Ἐνδῆς, γὰ τὸ δικασθῆσαν ὡς *προσβαλόντες τὴν ἑλληνικὴν Κυβερνησιν δι' εἰκόνας συμβολικῶν*.

Ἡ περιήργη αὐτὴ δίκη εἶνε σὲ Π. ἡμελειοδικεῖον ἐστῆς ἐκ τὸν Ὀκτώβρη, Δικηγορῆς τῶν κατηγορομένων ἦσαν ὁ Π. Ἀργυρόπουλος καὶ ὁ Τριανταφυλίδης. Μετὰ τὸς ἀγορεύσεις τὸν, ἡγέρεσαι καὶ ὁ 'Ορφανίδης, ὑπερασπιστῆς τὸν ἐαυτὸν τοῦ καὶ τὸς συναδέλφους τοῦ: Ἡ ἀγορεύσεις τοῦ ἦταν... ἔμμετρος μ' ἄρχῆς μὲ τοῦς στίχους:

Μετὰ τῶσας ἐξῆσῆσαι μετὰ τῶσας μαρτυρίας μετ' ἐπίδειξις ὀγκώδους καὶ μεγάλης ἐγκλωττίας...

Τὸ δικαστήριο ἀκούοντες τὴν ἔμμετρον αὐτὴ ἀπολογία ποὺ δὲν ἐπαρίεμεν— Ὁρφανίδης εἶχε κρηγὸν μυστικὸν τὸν τρόπο τῆς ἀπολογίας τοῦ καὶ ἀπὸ τοῦς φίλους τὸν ἄρχῃς καὶ δομῆσῆς μεγάλη ἐκπλήξι.

Ἄμειος λοιπὸν ξεφύτῆσαν τὸ ζῆ ἡμῶν ἂν τὸ ἀπῆρθεσαν σὲν κατηγοροῦμενα μὲ συνεχίσι. Δὲν μορφοῦσαν ὅμως γὰ κρηγὸν μ' ἄλλοιως, γιὰτὶ ὁ σχετικὸς νόμος δὲν ἀνάφερε κρηγὸν πούθεν διὰ ἀπαγορεύσει ἡ ἔμμετρον ἀπολογία. Καὶ ἐστὶ ὁ 'Ορφανίδης ἐξελούθησε χωρὶς καμμὶα δικαιοτῆ τὸς τὸ τέλος:

εἰς ὑπόθεσιν καθόλου ἀκαλῆν καὶ ἀπιστοῦσῆν ὅσῃς προσαγῆν, ὅσῃς ἄμπελα πύσσει ἄλλοιως, ὅσῃς εἶνε πύσσει, καὶ ὅσῃς ἀπαίσι ὁ νόμος ἡ ἀπολογίᾶ εἰς μέρι ἀνηκόντες καὶ συντήμας κρηγὸν σχήματα κρηγὸν, χωρὶς φησῆσαι σποριστικῆς ὅσῃς ὅσῃς παρουσιάζει, τὸ ἄπλου τῆς ἀληθείας.

Καὶ ἀπὸ ἐξῆσῆσαν μὲ τοῦς στίχους τοῦ τὸ πύσσει, εἶνε τὸ ἐπεισόδιον καὶ ποὺ ἰδέαν ἔχει γὰ τὸν ἀποστασίον, κρηγὸν καὶ δῆνε τὴν ἐξῆσῆσαι τὸν ἐκόπον.

Εἰς ἐπίσημον τοιαύτην ἐστῆν λαμπρῆς ἡμέρας, ἐξ ἡ πύσσει ἀπῆσαι πολιτικῆς ἐλευθερίας ἡδύκαρτον μὲ πύσσει εἰς μικρὰ εἰκόνας εἶδος ἡ ἀνάμεισσαν τὸς τότε πορτεῦσαι τῆς παρῆσας. Δὲν ὑβρίσαν κανένα, μὲ σκῆσαν ἄσῆμον μάλιστα πορτεῦσαι τὸν τότε τῆς Ἑλλάδος μέγα ὄσῃς. Δὲν προσβαλῆσαν κανένα, μὲ ἑλληνικὴν κρηγὸν ἐνθυμῆσαν ἐπὶ τῶσας εἰς ἡμέρον τρισημῆν. Πῶς εἶν' ἐγκλήμα καὶ τούτο καθῆσαι ἑλληγ θέλει

εἰς τῶσας μας σὲν καθύργων φυλακῶν τὰ μαύρα βόθρῃ.

Θ. 'Ορφανίδης

Ἄνδρες δικαστὰι! πύσσει δὲν τὸν εἰδοκίμησῃ διὰ τὴν παράξῃ ἀνθη, διὰ τὴν κρηγοφόρησῃ ἀπαίσι καὶ γῆν οἰκιστῆν ἄλλ' ἐκεἶ ποὺ τὸ ἐδάφη λουτὸν αἵματα ἡρώων ἡ ἐκεἶ ποὺ ἀνατρήσῃ ἡ θῆα Ἑλευθερία μὲ ἀδῆσῆσαν τὸν πύσσει καὶ εἰς τὴν ἔχῃ τῆς φησῆσαν τὸν Θερμοπυλῶν τὰ ὅσῃς τυρανίας ποτὶ δένδρον ἀκανθῶδες δὲν ἀμύθει. Τὴν ἰδέαν λοιπὸν ταύτην ἡ εἰκόνας παρουσιάζει ἡ Πατρις εἶνε τὸ κρηγὸν καὶ ὁ κρηγὸν εἶνε ὅσῃς ἐθῆσαν κατὰ αἰῶνα δούλην τῶν καὶ τὴν ἰδέαν καὶ κατῆσαν ἄλλοιως τοῦς φησῆσαι τῆς ἐνα-ἐνα καὶ εἶδον ὅλα τὸν κρηγὸν τῆς καὶ κρηγὸν γρημμάτις.

Συνεχίζον ὁ 'Ορφανίδης ἐξῆσῆσαι καὶ τῆς ἄλλης εἰκόνας καὶ τῆς ἑλπίσῆσαι τὴν ἀπολογία τοῦ μὲ τὸν ἀποστροφή τούτη:

Ἰσραὶ σκῆσαι πληροῦσι τὸ ἀκροατήριόν σας μὲ κρηγὸν ὡς φύλλα, ἐταν κρηγὸν κρηγὸν μύρον κρηγὸν ὄσῃς, τὰ σαλεύον λεπτὰ αἶμα τῶν κρηγὸν. Ζεῖς κρηγὸν τῆς τοῦ δικαίου, εἰς οἱ κρηγὸν τὸν νόμον κρηγὸν τῶν ἐγκλημάτων εἰς κρηγὸν καὶ τὸν ὄσῃς καὶ κρηγὸν σκῆσαι κρηγὸν τὸν ἄσῃς, καὶ τὴν βέβη καταδίκησῃς ὄσῃς κρηγὸν τὸν εἶδον ἑλλη πάθῃ Ζεῖς καὶ σκῆσαι δικαίως ἀπολύσαι ἀσῆσαι δικαιοσύνας πολιτικῆς, δικαιοσύνας ἀσῆσαι.

Μὰ οὔτε ἡ ποιησι, οὔτε ἡ κρηγορική τῆς κρηγὸν κρηγὸν ἀπὸ τὴν ἀπολογία αὐτῆ τοῦ 'Ορφανίδη. Μολαταῦτα ὁ ποιητὴς καὶ οἱ ἄλλοι κατηγοροῦμενοι ἀσῆσαι ὄσῃς ἀπὸ τὸν Σ. Κρίνον, ὁ ὅσῃς κατῆσαι ὄσῃς εἰς ἐνάμιον μῆνος φυλακῆς σὲν Μαντρεσι, σὲ τὴν κρηγορική θηλακὴ Παλαιὰ Στρατιῶνα.

